

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Jugoslovansko veleposlaništvo poslalo svarilo ameriškim kongresnikom, naj ne podpirajo Albancev na Kosovu — Protestna pisma poslana tudi uredništvom listov

WASHINGTON, D.C. — Jugoslovanska tiskovna agencija Tanjug sporoča, da je veleposlaništvo Jugoslavije v ZDA poslalo pismo ameriškim kongresnikom in senatorjem, v katerem je veleposlaništvo svarilo pred tem, da bi omenjeni kongresniki in senatorji izražali podporo za etnične Albance v pokrajini Kosovu. Takšna podpora elementom, ki jih je veleposlaništvo označilo za »šovinistične«, bi ogrožala jugoslovansko-ameriškim odnosom, pravi pismo. Takšna podpora bi tudi dvignila dvome glede iskrenosti večkrat izraženih ameriških obljub, da ZDA podpirajo ozemeljsko integriteto sedanje jugoslovanske države.

Tanjugovo poročilo dodaja, da je do tega pisma veleposlaništva prišlo, ker so razni kongresniki in senatorji že zaprosili za kongresno odobritev resolucij, ki so v Tanjugovem mnenju »proti-jugoslovanske« narave. Albanski »lobi« v ZDA je namreč na nogah, na razpoložene kongresnikov pa vplivajo tudi poročila o najnovejših dogajanjih v Kosovu in Jugoslaviji, ki jih objavljajo zahodna sredstva obveščanja. Tako so nekateri kongresniki že kritizirali ustavne spremembe na Kosovu, ki so omejile avtonomijo Kosova na škodo večinskega albanskega prebivalstva in v korist srbske manjšine.

Jugoslovansko veleposlaništvo je poslalo protestna pisma tudi uredništvom raznih vplivnih ameriških listov in revij, med njimi New York Timesu. V teh pismih kritizira veleposlaništvo poročila o Jugoslaviji, ki so jih ti listi objavili, češ za žalijo Jugoslavijo in še posebej srbskega voditelja Slobodana Miloševića. V uvodniku, objavljenem v New York Timesu 10. aprila, je bil Milošević označen za nasilneža (»bully«) in za ciničnega demagoga, ki razpihuje stara etnična sovražstva v prid svoje lastnih osebnih ambicij. To je že kar močno pisanje od tako vplivnega lista v najvišjih ameriških političnih krogih, kot je New York Times. Mimogrede, ta list vodi, kot je slišati, obsežno preiskavo o aktivnostih privatne svetovalske tvrdke »Kissinger Associates, Inc.«, pri kateri je bil Henry Kissingerju desna roka ravno Lawrence Eagleburger, sedaj namestnik državnega sekretarja ZDA. List skuša ugotoviti, ali je Kissinger Associates kompromitirala ameriške interese, ko je svetovala raznim tujim državam o njih poslovanju in stikih z ZDA. Sam Kissinger je menda zelo ogorčen nad to New York Timesovo preiskavo.

Svoj uvodniški komentar 10. aprila je New York Times zaključil z opombo, da so bila prejšnja ugibanja o razpadu Jugoslavije »prezgodna«. Vendar je Miloševićeva politika »skrb zbujajoča« ne samo za Jugoslavijo, ampak tudi za njene sosede, pravi list, nobene katerih želijo videti, da bi Balkan zopet postal — Balkan.

»Chicago Tribune« o Janezu Drnovšku

Vodilni chikaški časopis »Chicago Tribune« je 9. aprila objavil daljši dopis svojega poročevalca R.C. Longwortha, ki se je nahajal v Ljubljani. Longworth je poročal o izvolitvi novega slovenskega člana v jugoslovanskem zveznem predsedstvu Janezu Drnovšku. Novinar pravi, da je Drnovšek odklonil srečanja z novinarji, dokler ne bo njegova izvolitev potrjena od slovenske skupščine, kar je pa po Longworthu samo formalnost. Zvezni skupščina v Beogradu, pripomi-

nja Longworth, nima pristojnosti, da zavrne Drnovškovo izvolitev, ampak ga sme samo »potrditi«.

Longworth je pa govoril z raznimi ljudmi v Ljubljani, ki Drnovška poznajo. Po teh virih je Drnovšek zelo inteligenten in soliden, študiral je ekonomske vede v Švici in je strokovnjak na področju monetarne politike. V izjavah med kampanjo je Drnovšek dejal, da želi stabilizirati dinar in celo, da bi dinar kdaj postal trda valuta, kot sta dolar in mark. Politiki morajo zapustiti gospodarsko področje, podjetja pa ne morejo biti umetno vzdrževana, ampak morajo tekmovati na trgu in tam uspevati ali propadati. »Stara garda« je svoj čas preživela, meni Drnovšek, sedaj je čas za nove kadre, nove, sposobne ljudi. Kot eden njegovih dolgoročnih ciljev za Jugoslavijo navaja Drnovšek mnenje, da bi se morala v naslednjih petih letih začeti pogajanja glede jugoslovanskega članstva v Evropski gospodarski skupnosti.

Longworth pa piše tudi o možnih pomankljivostih v zvezi z Drnovškim, ki je star samo 39 let in nima kaj dosti izkušenj v politiki kot taki. Drnovšek sam ni znan kot preveč odločna osebnost. Tako so po Longworthu njegovi prijatelji v skrbeh, ali bo lahko kljuboval kritiki in napadom, ki jih je pričakovati od Miloševića in drugih protislovenskih politikov. Longworth dodaja, da je slišati iz Beograda, da tamkajšnja sredstva obveščanja, ki so popolnoma pod Miloševićevo kontrolo, že raziskujejo Drnovškovo »preteklost« v želji, da bi kaj našla, s katerim bi ga lahko očrnili pred 16. majem, ko bo po ustavi formalno postal predsednik Jugoslavije za eno leto.

Longworth pove še, da viri, s katerimi je govoril v Ljubljani, vedo povedati, da Drnovšek ni komunist. Novinar je govoril z nekim predstavnikom partije v Ljubljani, ki mu je baje celo povedal, da sami komunisti ne vedo, ali je Drnovšek komunist in tudi, da jih to sploh nič ne zanima, da je irrelevantno.

Longworth potrjuje domneve o popolnem kolapsu dinarja. V Ljubljani, pravi, je dinar kot plačilno sredstvo tako temeljito diskreditiran, da so cene postavljene ne v dinarju, ampak v nemških markah. Včerajšnji Wall Street Dealer pa v svoji tedenski rubriki o vrednosti svetovnih valut napram dolarju, poroča, da je razmerje dinar—dolar sedaj 9300:1 (pretekli teden: 9001:1).

— Kratke vesti —

Hamtramck, Mich. — Včeraj je predsednik George Bush govoril pred zbranim ameriškim Poljakom in obljubil obsežen program gospodarske pomoči Poljski. Včeraj je v Poljski sodišče uradno potrdilo legalnosti organizacije Solidarnosti, po sedmih letih v ilegali. O pogajanjih s poljskim komunističnim režimom, ki jih sicer močno podpira, je dejal voditelj Solidarnosti Lech Walesa, da mora vedno biti glavno vodilo: Ne zaupajmo jih, kar je ponovil trikrat.

Washington, D.C. — Včeraj je poseben odbor Predstavnškega doma objavil poročilo o svoji preiskavi finančnega poslovanja voditelja spodnjega kongresnega doma Jim Wrighta in njegove žene. Odbor je ugotovil, da je Wright kar 69-krat kršil pravila Predstavnškega doma o takem privatnem finančnem poslovanju. Wright je odgovoril, da sta on in žena povsem nedolžna ter da se bosta branila v preiskavi, ki je sedaj na mestu. Wright se bori za svoje politično življenje.

Iz Clevelanda in okolice

Korotanov koncert—

Pevski zbor Korotan vabi na svoj koncert, ki bo to soboto, 22. aprila, v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Koncert se bo pričel ob 7h zvečer. Vstopnice imajo člani zbora, lahko pa pokličete Mary Nemeč na 481-0024, dobili jih boste tudi pri vhodu na večer koncerta. Vsekakor pridite in podprite Korotance!

Krasen večer—

Preteklo soboto je bila velika dvorana Slov. nar. doma na St. Clairju polno zasedena ob priliki vsakoletnega »Primorskega večera«. Prišla sta avtobusa iz Toronta in Pittsburgha, za glasbo pa je poskrbel ansambel Toneta Klepca.

Novi grobovi

Josephine Zernic

V ponedeljek, 17. aprila, je na svojem domu na Mohawk Ave. umrla 93 let stara Josephine Zernic, rojena Sušteršič v Bizeljskem, Slovenija, od koder je prišla v Cleveland l. 1920, vdova po Michaelu, mati Rose Pakish (že pok.), Franka in Josepha, članica Oltarnega društva pri Mariji Vnebovzeti, Marijine legije, ADZ št. 7, SZZ št. 10 in SNPJ št. 137. Pogreb bo iz Želetovega zavoda na E. 152 St. jutri, v sredo, v cerkev Marije Vnebovzete dop. ob 9.30 in od tam na Kalvarijo. Na mrtvaškem odru bo danes pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Leonard C. Girod

V ponedeljek, 17. aprila, je v Euclid Meridia bolnišnici po dolgi bolezni umrl 76 let stari Leonard C. Girod iz Euclida, rojen v South Bendu, Ind., od koder je prišel v Cleveland l. 1914, mož Gabrielle, roj. Rupnick, oče Kennetha, 3-krat stari oče, brat Suttona, Chesterja in Emila, električar po poklicu in sicer vse do svoje upokojitve l. 1977. Pogreb bo iz Želetovega zavoda na E. 152 St. v četrtek, 20. aprila, pop. ob 1.30 na pokopališče Knollwood. Na mrtvaškem odru bo nocój od 7. do 9. ter jutri, v sredo, od 3. do 5. pop. ter od 7. do 9. zvečer.

Dorothy Pappas

V soboto, 15. aprila, je na svojem domu umrla 63 let stara Dorothy Pappas, rojena Janosky, žena Roberta, mati Roberta, Ronald, Russella, Susan Shaw in Roberta (pok.), 8-krat stara mati, sestra Cecilie Cook, Phyllis Barnes, Jamesa ter že pok. Lawrencea, Richarda, Ronald in Patricie Kordic. Pogreb bo iz Želetovega zavoda na E. 152 St. v četrtek, 20. aprila, v cerkev sv. Jeroma dop. ob 10. in od tam na po-

Seja in kosilo—

Mesečna seja St. Clairskih upokojenecv bo ta četrtek, 20. aprila, ob 1.30 pop. v prizidku Slov. nar. doma. Vabijo tudi nove člane, da se klubu pridružijo. To nedeljo, 23. aprila, bo klub praznoval 27-letnico svojega obstoja s kosilom. Postregli bodo z juho, kurjo in svinjsko pečenko, to v spodnji dvorani SND. Kosilo bo deljeno od 1.30 do 3. pop., nato bo srečolov in zabava do 5. pop.

Biljard tekmovanje—

Družabni klub Baragovega doma bo priredil biljard tekmovanje — »pool tournament«, 20. in 21. maja v prostorih Baragovega doma. Čas tekmovanja bo določen po dogovoru. Pristojbina je \$10, kar bo vse uporabljeno za nagrade med tekmovalce. Priglase sprejema Baragov dom (881-9617), ali pa pokličite Janeza Koširja na 432-0154.

Koncert Jadrana—

To soboto ima svoj spomladanski koncert v Slov. delavskem domu na Waterloo Rd. pevski zbor Jadran, ki tam domuje. Škoda, da je koncert isti večer kot je Korotanov, vendar sta publiki običajno precej različni. Vstopnice so po \$13, kar vključuje večerjo, koncert in ples. Za več informacije in za vstopnice, kličite F. Unetich (481-0830) ali A. Zabjek (531-3979).

Festival narodnosti—

Današnji Cleveland Plain Dealer poroča o nesoglasju med prireditelji vsakoletnega festivala narodnosti v središču Clevelanda. Letos bosta kar dva »festivala«. Komercialen bo od 16. do 18. junija v »Flats« okolici ob reki Cuhahoga, pristnejši, v katerem bodo sodelovale razne etnične skupine, bo pa od 14. do 17. junija na Mall C, tik ob mestni hiši. Novinar William F. Miller citira našega rojaka Augusta B. Pusta, ki bo aktiven pri organiziranju festivala na Mallu.

Kosilo—

V nedeljo, 30. aprila, bo v Slov. domu na Holmes Ave. kosilo v korist Slovenskega doma za ostarele. Kosilo sponzorirata fara Marija Vnebovzeta in direktorij SDO. Vstopnice so po \$10 (\$5 za otroke) in jih imajo v župnišču, pri SDO, Tony's Polka Village, pisarni Am. Domovine, in vsi člani direktorija SNO.

VREME

Spremenljivo oblačno in vetrovno danes z najvišjo temperaturo okoli 48° F. Deloma do pretežno sončno jutri, z najvišjo temperaturo okoli 55° F. V četrtek spremenljivo oblačno z najvišjo temperaturo okoli 60° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 012400)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche
American Home Slovenian of the Year 1987: Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države:

\$36 na leto; \$21 za 6 mesecev; \$18 za 3 mesece

Kanada:

\$45 na leto; \$30 za 6 mesecev; \$20 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$48 na leto; za petkovo izdajo \$28

Petkova AD (letna): ZDA: \$21; Kanada: \$25;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$28

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$36.00 - year; \$21.00 - 6 mos.; \$18.00 - 3 mos.

Canada:

\$45.00 - year; \$30.00 - 6 mos.; \$20.00 - 3 mos.

Foreign:

\$48.00 per year; \$28 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$21.00 - year; Canada: \$25.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published Tuesday & Friday except 1st 2 weeks in July & the week after Christmas

No. 30 Tuesday, April 18, 1989

Iskanje izhoda iz krize

Jugoslavija se nahaja v tako veliki krizi in zmešnjavi, v kakršni se ni nahajala v vsem svojem obstoju. V Zvezi komunistov se sedaj bije oster boj za oblast, ki grozi uničiti sedanjo državno skupnost. Doma in v zdomstvu so vsi narodi Jugoslavije v resnih skrbeh, kaj se bo zgodilo. Povsem jasno je, da Zveza komunistov ne more rešiti nobenega problema, ki resno ogroža obstoj Jugoslavije. Je za to nalogo povsem nesposobna.

Demokratsko usmerjeni ljudje v domovini in politični emigranti v svetu iščejo izhod iz te velike politične in tudi gospodarske krize. Vidimo, kako se nekateri ljudje doma trudijo, da bi se uvedel demokratski red, pluralizem, tržno gospodarstvo in svoboda na vseh področjih. Emigrantske politične skupine skušajo pri tem pomagati in objavljajo predloge, kako rešiti veliko krizo v Jugoslaviji.

Slovenski narodni odbor je v svojih izjavah že ponovno povedal, da zahtevamo Slovenci politično, kulturno, versko in gospodarsko svobodo in državno samostojnost, da bo slovensko ljudstvo moglo s polno odgovornostjo odločati o svoji usodi, ter zato zahteva, da samozvani nosilci oblasti v Sloveniji, katerim slovensko ljudstvo ni nikdar pripoznalo legitimnosti, ob očitnem in nezadržanem propadanju njihove moči, predajo oblast svobodno izbranim predstavnikom slovenskega naroda.

Tudi zastopniki drugih emigrantskih političnih skupin resno obravnavajo sedanjo težko krizo v Jugoslaviji in predlagajo razne rešitve.

V zadnjem času smo prejeli dvoje izjav dveh političnih skupin, ki delujeta pretežno v Zahodni Evropi ter povezuje ta zastopnike različnih jugoslovanskih narodov, ki iščeta že dolga leta izhoda iz težkega položaja, v katerem se nahaja jugoslovanska država pod totalitarno oblastjo partije. To sta izjavi **Akcijskega odbora za demokratsko alternativo** in izjava devetega **Demokratskega srečanja**. Zaradi preobširnosti ne moremo v celoti objaviti besedila obeh izjav. Bomo pa povzeli njih glavne misli.

Načela, ki jih poudarja Demokratska alternativa z izjavo svojega akcijskega odbora z dne 4. decembra 1988, so: spoštovanje splošnih pravic vsakega posameznika, enakopravnost suverenih narodov Jugoslavije, policentričnost t. j. obstoj več centrov odločanja v družbi in demokratski način reševanja političnih in gospodarskih vprašanj. — Vsaka politična skupina v skupnosti ima pravico, da sodeluje pri upravljanju državo, ako ji to pravico da ljudstvo s svobodno izraženo voljo. Dovoljena mora biti diskusija o razširitvi političnih temeljev, na katerih sloni državna oblast. V tej diskusiji naj sodelujejo vse demokratske sile vseh narodov Jugoslavije in narodnih manjšin, ki sprejemajo načelo povezanosti jugoslovanske državne skupnosti, njene stvarne neodvisnosti in enakopravnosti vseh njenih narodov in držav članic. Niti eno vprašanje, ki sedaj muči Jugoslavijo, vključno vprašanje Kosova, se ne da pravično rešiti brez

PRAYER VIGIL

requested by St. Stephen's Baraga Association of Chicago

PRAYER

O My God, I adore Your infinite Majesty with all the powers of my soul. I thank You for the graces and gifts which You did bestow upon Your faithful Servant, Frederic Baraga. I ask You to glorify him also on earth. For this end I beseech You to grant me the favor which I humbly ask from Your Fatherly mercy. Amen.

Our Father, Hail Mary, Glory be to the Father...

MOLIMO

Moj Bog, z vsemi močmi svoje duše molim tvoje neskončno veličastvo. Zahvalim se ti za milosti in darove, ki si jih naklonil svojemu zvestemu služabniku Frederiku Baragu. Poveljaj ga tudi na zemlji! V ta namen te ponižno prosim, usliši mojo prošnjo, s katero se zatekam k tvojemu očetovskemu usmiljenju. Po Kristusu našem Gospodu ... Amen. Oče naš, Zdrava Marija, čast bodi.

We ask you to join us in daily prayer for our pastor of St. Stephen's Church, Father Thadeus Trpin, O.F.M., that he will be given full recovery from his suffering.

Please say the prayer of intercession to Bishop Frederic Baraga, our Slovenian-American sainthood candidate, with this intention.

Thank you and God bless you.

Prosimo vas, da se nam pridružite v naši skupni molitvi za zdravje patra Tadeja Trpina, župnika pri sv. Štefanu v Chicagu, ki je hudo bolan.

Molimo za njegovo popolno okrevanje!

V ta namen vas prosimo, da vsak dan zmolite sledečo molitev k škofu Frideriku Baragu.

Holmes Ave. Zmenili se bomo glede romanja v Lemont 1. in 2. julija ter za izlet v Trigavski park v Milwaukeeju 3. julija. Ker je treba motelske sobe rezervirati takoj, je nujno, da se vsak, ki se nam bo pridružil za ta izlet, čimprej prijavi.

Letos je 40 let, odkar smo prvi begunci prišli v Ameriko. Poromali bomo na ameriško Brezje k Mariji Pomagaj, da se ji zahvalimo za vse dobre, katerih smo bili deležni v tej svobodni deželi, novi domovini nam in domovini naših otrok in vnukov.

V Lemontu je pokopan naš slovenski »Mojzes«, škof Gregorij Rožman. Pred 40 leti so ga imeli za izdajalca, a danes v domovini že javno govorijo, da ga bodo nepristranski zgodovinarji šteli med največje slovenske škofove, kot so Slomšek, Baraga, Missia, Jeglič. Ali se še zavedamo, kaj nam je škof Rožman bil? Na žalost, so že tudi tukaj mnogi pozabili nanj.

Marijo Pomagaj in škofa Rožmana bomo prosili za srečno smrt in za lepo bodočnost našim otrokom in vnukom v Ameriki in za svobodo naše drage Slovenije. Pridružite se nam! Vam ne bo žal!

U. F., tajnik

»USPEH« vabi na pevski koncert

MILWAUKEE, Wis. — Pevci in pevke ter pevovodkinja Dolores Ivanchich (na sliki) prijateljsko vabijo vse naše rojake in rojakinje na spomladanski koncert zbora »USPEH«. Koncert slovenskih ljudskih, narodnih in umetniških pesmi se bo vršil v soboto, 29. aprila, ob 7.30 zvečer v veliki dvorani Nathan Hale High School, S. 116 in W. Lincoln Ave., West Allis, Wis. Spomlad je praznik ljubezni in petja, zato ste vsi od blizu in daleč lepo vabljeni na ta koncert. Vsi dobrodošli!

Upokojencem Slovenske pristave

CLEVELAND, O. - Vsem, ki ste se prijavili za naš izlet v tkim. »Amish Country«, sporočam, da je avtobus polno zaseden. Odpotovali bomo v torek, 25. aprila, točno ob 8. uri zjutraj izpred Slov. narodnega doma na Holmes Avenue.

Ob 8.20 bo avtobus pobral še tiste iz St. Clairske okolice

pred Slov. nar. domom na St. Clairju. Vrnili se bomo zvečer, približno ob 7. uri. Dovoljeno nam je parkiranje na parkališču Slov. doma na Holmes Ave., in sicer samo zadaj pri ograji.

V četrtek, 27. aprila, bo članski sestanek ob 1. pop. v spodnji dvorani doma na

svobodne odločitve narodov.

Iz izjave devetega demokratskega srečanja pa z dne 30. oktobra 1988 povzemamo naslednje glavne misli: Osnovno vprašanje, pred katerim se nahaja Jugoslavija, ni v zamenjavi partijskega vodstva, ampak v spremembi samega sistema. To pa je mogoče doseči samo, če se poveže opozicija v vseh republikah. V sedanjih mednarodnih in jugoslovanskih razmerah boj za spremembo sistema zahteva opredelitev za Jugoslavijo, demokracijo in stvarno

(Dalje na str. 4)

Lepa predstava

MILWAUKEE, Wis. - V petek, 7. aprila, nam je umetniška voditeljica Milwaukee Dance Theater, Isabelle Kralj, predstavila svojo plesno skupino z odlično uspelim modernim umetniškim plesnim večerom. Izvrsni plesalci in plesalke so bili od glave do rok in od bokov do nog v nenehnem gibanju. S točkami, ki so jih izvedli, so prikazali vso lepoto in moč sodobne plesne umetnosti. Po vsaki točki, in še posebno na koncu, so sodelujoči prejeli navdušen aplav. Vso pohvalo zaslužijo baletni kostimi, tudi odrska razsvetljava je bila v dobrih rokah.

Za ta uspešni baletni večer gre vse priznanje mladi, talentirani umetniški voditeljici Isabelle Kralj, ki z močno voljo in ljubeznijo do plesne umetnosti vodi Milwaukee Dance Theater. Še mnogo takih večerov!

L.G.

TABOR DSPB se zahvaljuje

CLEVELAND, O. - Vsem, ki ste prišli na naš pomladanski družabni večer in s tem pripomogli, da je vsestransko lepo uspel, se najpristrčneje zahvaljujemo. Iskren »boglona« tudi vsem sodelavcem, ki ste k uspehu doprinesli vsak svoj delež. Naj s tega mesta izrečemo zahvalo tudi vsem tistim, ki ste nas presenetili z darovi za Tolstojev obrambni sklad.

Tabor DSPB, Cleveland

Slovenski pevski zbor KOROTAN

vabi na koncert v soboto, 22. aprila 1989
v Slovenskem narodnem domu, 6417 St. Clair Ave.

Koncert se bo pričel ob 7h zvečer
Igra Alpski sekstet Vstopnina \$6.00

Za vstopnice, pokličite Mary Nemeč: 481-0024
Vstopnice imajo tudi člani

Bolj in bolj odkrito in resnično poročanje o Kočevskem Rogu

Ljubljanska »Mladina« z dne 7. aprila prinaša kar več izrednih člankov oziroma poročil. Med njimi je daljši članek o Kočevskem Rogu in krajih, ki so za javnost še zaprti. Posredujemo karto teh krajev iz Mladine kot tudi sliko, ki je z njo izšla. V sklopu poročila je citirano dobesedno pričevanje domobranca, ki je pokol v Rogu preživel in o tem pisal v emigraciji, tudi je objavljena še ena slika, ki kaže kočevski gozd, s sledočim besedilom: »Kočevski Rog je znan po partizanski 'Bazi 20', bolj malo pa po moriščih okrog 25000 neoboroženih domobrancev in 'ostalih izdajalcev' (Kren, Macesnava gorica, Krimška jama itd.). To so bili vojni begunci iz Slovenije, ki so jih v maju in juniju 1945 angleški zavezniki iz zbirnega taborišča v Vetrinju na avstrijskem Koroškem, predali jugoslovanskim oblastem. V transportu, za katerega so begunci menili, da je namenjen v Italijo, so bile tudi ženske in otroci. Večina jih je končala v Kočevskem Rogu.«

Omenil bi v zvezi s tem še to, da sta na karti jasno označena kraja Kren in Macesnava gorica, oba pa sta zelo blizu krajev, ki so za javnost odprti. Od dveh oseb sem že slišal, da v bližini skoro stalno gorijo sveče. Morda bo mogel kdo, ki bo v prihajajočih mesecih potoval v Slovenijo, nam podrobneje o tem poročati. Urednik A.D.

Lager za oporečnike?

Ker so v Sloveniji v skrbeh zaradi možnega stalinističnega prevrata, se zanimajo pri »Mladini« in gotovo tudi drugih prizadetih krogih, ali ima režim v pripravljenosti posebna taborišča, kamor bi vlekli tiste, ki bi bili v takšnem preobratu aretirani oziroma odstranjeni. Tako je v članku o Kočevskem Rogu in okolici Mladina z močnimi črkami objavila tudi sledeče, seveda pod naglavjem, ki ga objavimo zgoraj. Ur.

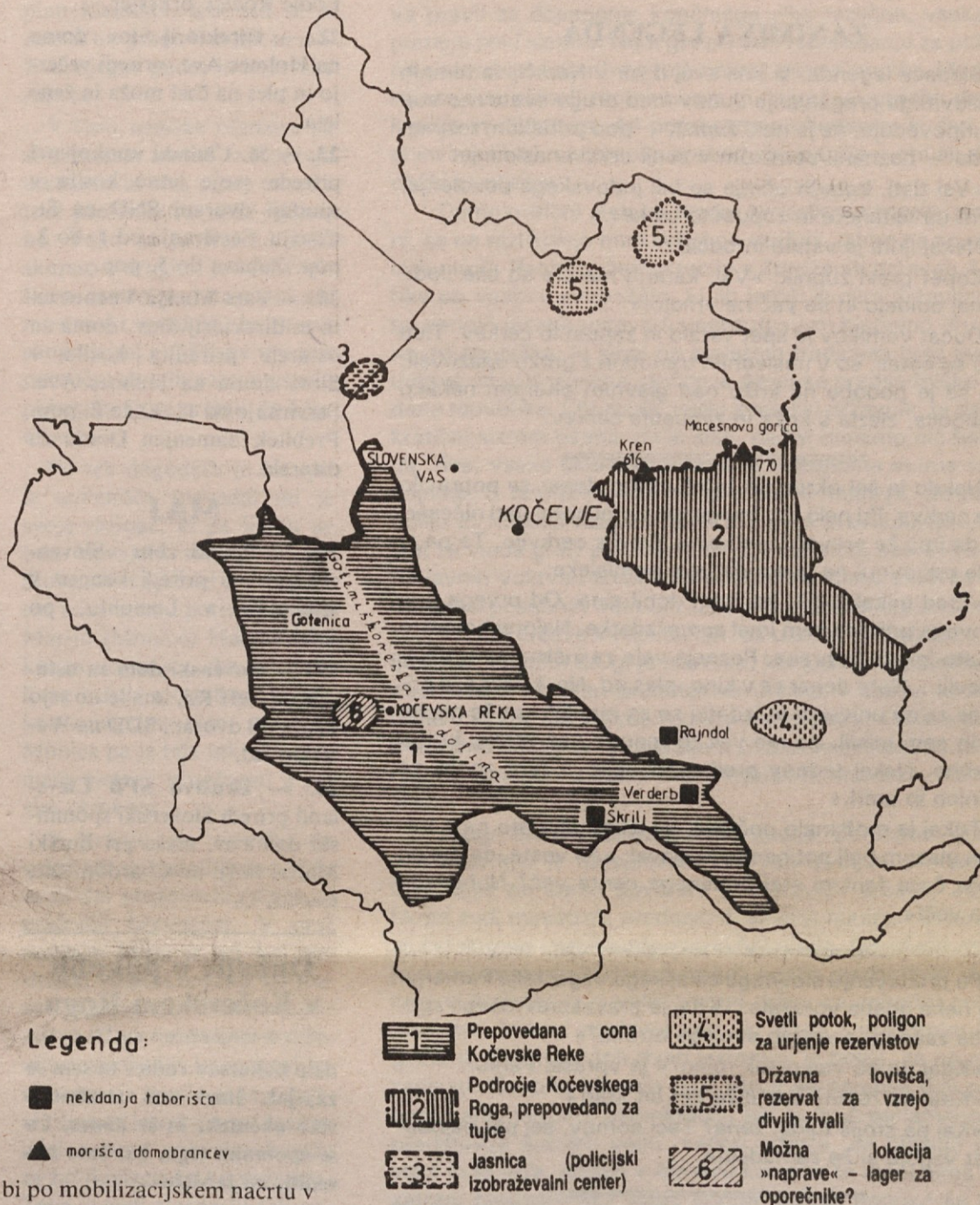
kola v času obvezne oddaje živine. Tudi pazniki, ki so nadzorovali taborišča, so bili ponavadi kazensko premeščeni v Kočevsko Reko.

Taboriščniki so se razlikovali po tretmaju: v prvi skupini so bili »svobodnjaki«, ki so bili obsojeni na krajše kazni. Ločeno skupino so sestavljali »osmrtnjaki«, interniranci, ki so veljali za »uradno mrtve«, obsojeni na smrtne ali dosmrtnne kazni. Ti so morali v strogi konspiraciji graditi »naprave« posebnega pomena, predvsem za potrebe vojske. Preostanek življenja so po vsej verjetnosti preživeli v zaprti coni Kočevske Reke.

Ker so »naprave« gradili pod zemljo (kraške jame), so bila potrebna minerska dela. Zato se starejši Kočevci še vedno spominjajo bobnenja iz petdesetih let, ki je prihajalo iz bližnjih hribov v zaprti coni. Ni znano, kdaj so bila taborišča ukinjena, ali pa morda še obstajajo. Objekt, ki ga na področju Kočevske Reke varujejo vojaški varnostni organi, je eden izmed tistih, v katerega

DOSTOP STROGO PREPOVEDAN

Merilo: 0 1 2 3 4 5 km

bi po mobilizacijskem načrtu v neposredni vojni nevarnosti oziroma v izrednih razmerah pod vojaško upravo deportirali politične oporečnike iz vse Slovenije.

Poglavitni namen »naprave« ni stroge obrambne narave, saj ga razkriva podrobnost, da nihče izmed vzdrževalcev objekta naj ne bi smel biti slovenske narodnosti. Objekt, ki ga je mogoče nemudoma usposobiti, se financira iz proračuna, zato so za vzdrževanje potrebna precejšnja sredstva.

Simo Dubajić o pokolih v Rogu

V svoji 11. številki z dne 24. marca je revija »Mladina« objavila intervju s Simom Dubajićem, ki je bil med likvidatorji v pokolih v Kočevskem Rogu takoj po drugi svetovni vojni. Kaj je v zvezi s tem povedal »Mladini« prinašamo našim bralcem dobesedno, kot je objavila ta revija, ki na koncu intervjuja dodaja, da je bil Dubajić že obtožen kršitve zloglasnega 133. člena kazenskega zakonika SFRJ zaradi njegovih izjav v jugoslovanskem časopisu. Ur. A.D.

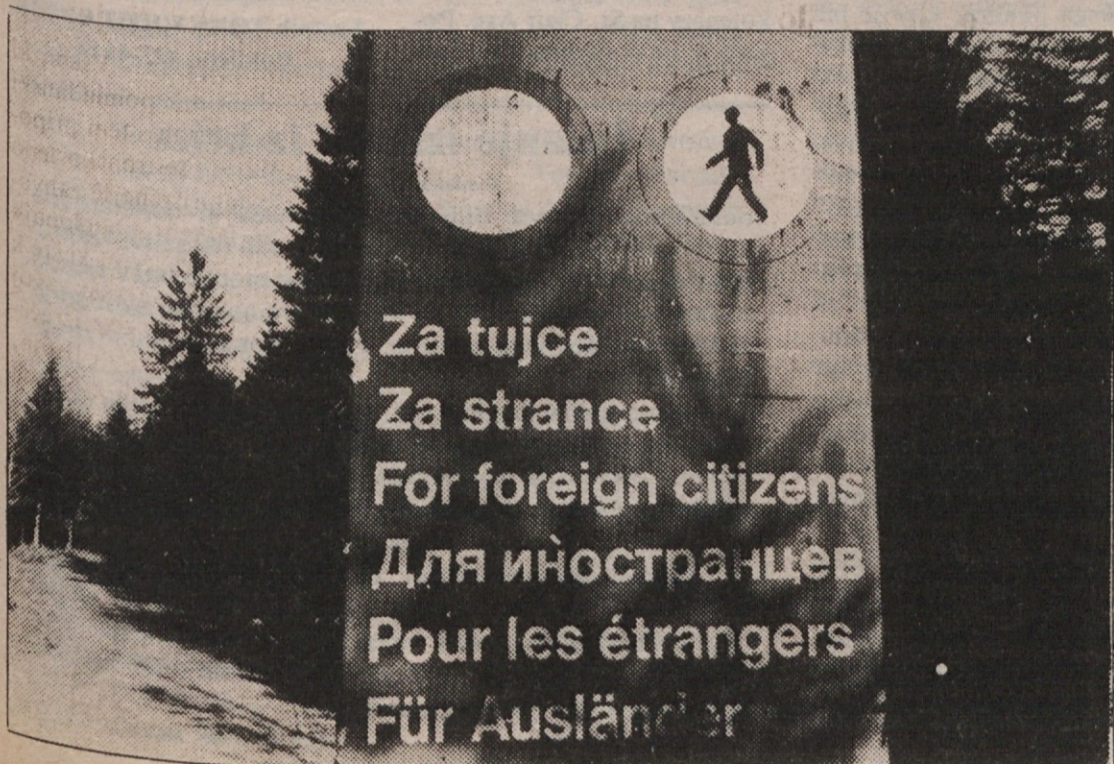
Brkati možakar je pred dnevi — piše Mladina — z nastopom na protestnem zborovanju v Kninu, ko se je prvič tudi na Hrvaškem »zgodilo ljudstvo«, izzval veliko zanimanje tiska in jezo hrvaške politike. Gre za Simo Dubajića, petinšestdesetletnega »disidenta«, doma iz Kistanj pri Kninu, prvoborca, upokojenega podpolkovnika, režiserja, pomorščaka, pesnika, zidarja, ovčerejca, človeka, ki ima trinajst otrok, sedem vnukov...

Nenavadna življenjska pot tega petnajstletnega skojevca in predvojnega študenta filozofije ga je ob koncu vojne

pripeljala v dolino Soče, kjer je bil komandant partizanskega motoriziranega odreda, ki je štel okrog 5.000 ljudi. Od tod je odšel na Koroško, kjer je ujel skoraj celotno vodstvo NDH (= Nezavisna Država Hrvatska, op. ur.), za nameček pa je s podkupovanjem angleških oficirjev zvedel za skrivališče generala Lera (Lehra). Ujel ga je in ga izročil zaveznikom, skupaj s 400 kilogrami zlata, ki ga je zasegel pri ustaških veljaki in za katerega je presodil, da ga »ne bomo potrebovali«. Jugoslaviji je izročil ustaške veljake, Titu pa je podaril Paveličevo puško. Na slovenskem ozemlju je Dubajić sodeloval v še enem znamenem dogajanju: Poveljeval je poboju ustašev, ljoticcev in drugih »izdajalcev« v Kočevskem Rogu...

— To je zelo žalostna zgodba. Rad bi videl, da o tem spregovori Ivan Maček, če je še živ, pa Maks Bače in Jovo Kapičić, saj sem bil jaz globoko pod njihovim nivojem. Zato o tej zadevi nočem govoriti. Spomini na to so strahotni. V tistem času sem bil neprestano pijan. Privlekel sem si poln

(dalje na str. 4)

Ha-Hec-Hi- Ho-Humor!

Skuhal ali pogrel

MECAN

ZANIMIVA LEGENDA

Sledeča legenda, ki ima svoj izvor v Nemčiji iz temnih dni silovitega preganjanja Judov med drugo svetovno vojno pripoveduje, da je neki župnik — pod pritiskom režima, seveda — naznanil vernikom v svoji cerkvi naslednje:

»Vsi tisti, katerih očetje so bili judovskega pokolenja, prosim da vstanete in zapustite cerkev.«

Nekaj ljudi je vstalo in odšlo.

Zopet pravi župnik: »Vsi, katerih matere so bile Judinje, naj odidejo in se več ne vrnejo!«

Ducat vernikov je spet vstalo in zapustilo cerkev. Tisti pa, ki so ostali, so v naslednjih trenutkih z grozo opazovali, kako se je podoba na križu nad glavnim oltarjem nekako osvobodila, zlezla s križa in zapustila cerkev.

Nekdo je šel okrog po hišah zbirat denar za popravilo farne cerkve. Pri neki hiši mu gospodar ni hotel dati ničesar, češ, da ima že preveč izdatkov v zvezi s cerkvijo. Ta pa je takole odgovoril na gospodarjeve pomisleke:

»Pred nekako 25. leti sem dobil sina. Od prvega dne njegovega prihoda sem imel same izdatke. Najprej bolnišnica, nato igrače in hrana. Pozneje vaje za instrument, obleka, čevlji... Nato denar za v kino, ples itd. No, končno je prišel čas za na univerzo in izdatki so se množili kot še nikoli. Včasih sem mislil, da me vse to mnogo več stane, kot je potrebno. Nekaj tednov pred graduacijo je fant zbolel za pljučnico in umrl.«

Tukaj je mož malo počakal, se izkašljaj, nato pa s tresočim glasom bolj potihem nadaljeval: »Ali veste, da me od tistega časa fant ni stal nobenega centa več? Nobenega centa več!«

Po predavanju slovitega čikaškega vzgojitelja Parkerja, ga je neka gospa vprašala: »Kdaj je pravzaprav dovolj zgodaj, da začnem z vzgojo svojega otroka?«

»Kdaj pa bo vaš otrok rojen?« je vprašal Parker.

»Kdaj bo rojen? Saj je že pet let star!«

»Kaj pa stojiš tukaj, žena? Teci domov, saj pet najboljših let vzgoje si že zamudila!«

Arabska legenda pripoveduje, da se je hudič prikazal nekemu grofu in mu rekel: »Jutri boš umrl. Jaz te lahko rešim smrti, ako zadostiš eni izmed treh zahtev: da pretepeš ženo, ubiješ služabnika, ali pa izpiješ tole vino.«

Grof si je izprosil tri dni časa za premislek, nato pa hudiču takole odgovoril: »Da bi pretepel ženo, je nesmisel. Da bi ubil služabnika, nemogoče! Vino bom popil!«

In res je popil vino in v pijanosti pretepel ženo ter ubil služabnika, ko se je ta vmešal, da jo brani...

— Premislil sem vso zadevo in se odločil, da vama dam še eno priložnost...

MEDITACIJA:

Frančišek: »Povej mi, ljubi Bog, kaj je tebi tisočletje?«

Bog: »Kot en trenutek.«

Frančišek: »In kaj je pri tebi deset milijonov?«

Bog: »Deset centov!«

Frančišek: »Ljubi Bog, posodi mi deset centov!«

Bog: »Počakaj samo trenutek!«

Ženi sem kupil električni pisalni stroj. Zdaj iščem še primeren stol za zraven...

— Koledar prireditev —

APRIL

22. — Pevski zbor Korotan priredi svoj spomladanski koncert ob 7. zv. v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

22. — Pevski zbor Jadran ima koncert z večerjo in plesom v SDD na Waterloo Rd. Igra Eddie Rodick orkester.

22. — Direktorij Slov. doma na Holmes Ave. priredi večerjo in ples na čast moža in žene leta.

23. — St. Clairski upokojenci prirede svoje letno kosilo v spodnji dvorani SND na St. Clairju. Serviranje od 1. do 3. pop. Zabava do 5. pop.

30. — Fara Marija Vnebovzeta in direktorij Slov. doma za ostarele priredita kosilo v Slov. domu na Holmes Ave. Serviranje od 11.30 do 2. pop. Prebitek namenjen Domu za ostarele.

MAJ

14. — Pevski zbor »Slovenska pesem« priredi koncert v semenišču v Lemontu, po šmarnicah.

19. — Slovenski dom za ostarele na Neff Rd. ima letno sejo v spodnji dvorani SDD na Waterloo Rd.

28. — Društvo SPB Cleveland priredi Slovenski spominski dan s sv. mašo pri Lurški Materi božji na Chardon Rd., Euclid, O.

Dubajić o pokolih v Kočevskem Rogu

(nadaljevanje s str. 3)

džip bakarske vodice in sem se zapijal. Imel sem strahotno slab občutek, in še danes, ko se spominim tega, kar smo naredili, mi je slabo...

• Nekje ste povedali, da je šlo za likvidacijo 25 tisoč ljudi...

— O tem ne bom govoril, naj o tem govorijo oni! Bili so moji šefi, jaz pa sem bil le eksekutor...

Dubajić pa je pripravljen govoriti o marsičem drugem. Pripoveduje o tem, kako je bil največji partijski fanatik, ki bi za partijo ubil tudi lastno mater, o tem, kako se je ob izbruhu informiroja in razhajanjih v vojaškem vodstvu v petdesetih letih dokončno poslovil od vojaškega poklica, kjer je bil načelnik operativnega oddelka tankovske armade, in od Partije. Nato je bil pesnik, režiser v Zagrebu, potoval po svetu in »iskal potrditev za idejo komunizma«, vendar je bil razočaran, ko je spoznal »da komunizem nikoli ne bo prišel na Japonsko«, oziroma da je marksistična ideologija preživela zabloda. Nazadnje je končal v svoji Bukovici, v Kistanjah, kjer ima čredo 130 ovac. Vrnil se je tudi k svoji prvotni religiji — pravoslavni cerkvi...

Tako Mladina in Dubajić. Seveda je Ivan Maček, sedaj 80-leten, še živ. Dvomiti pa je, da bo o svoji udeležbi v pokolih kdaj resnico povedal.

JUNIJ

4. — Otvoritev Slovenske pristave, na SP.

4. — »Prijatelji Slov. nar. doma na St. Clair Ave.« priredi »brunch«, od 11.30 do 2. pop.

11. — Slov. šola pri Mariji Vnebovzeti priredi piknik na Slovenski prisatvi. Sv. maša na S.P. opoldne, nato piknik.

17. in 18. — Tabor DSPB Cleveland poda spominsko proslavo za pobite Slov. domobrnce in vse žrtve komunistične revolucije, na Orlovem vrhu Slovenske pristave.

25. — Piknik ohijske KSKJ federacije na farmi sv. Jožefa na White Rd., Willoughby Hills, O. Igrajo »Button Box Players«.

25. — S.K.D. Triglav, Milwaukee priredi prvi piknik na svoji pristavi.

JULIJ

1. in 2. — Pristavska dneva, na Slovenski pristavi.

9. — Misijonska Znamkarska Akcija priredi piknik na Slovenski pristavi. Začetek piknika s sv. mašo ob 12. uri opoldne.

Novi grobovi

(Nadaljevanje s str. 1)

kopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo noč od 7. do 9. ter jutri pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Albert V. Sinkovic

Umrli je Albert V. Sinkovic, mož Vi, roj. Filipovic, oče Pam Rutkowski, stari oče Briana in Lauren, sin Valentina (pok.) in Frances, brat Henryja, Rose Seifert in Edwarda, član ADZ št. 27. Pogreb je bil 17. aprila s sv. mašo v cerkvi sv. Kristine. K večnemu počitku je bil položen na Vernih duš pokopališču.

Jennie Hudoklin

Dne 8. aprila je umrla 95 let stara Jennie Hudoklin, rojena Učjak v Jug., vdova po Johnu, mati Mary Petrovic, Johna Zagorca, Albine Jakse in Jennie Kramer (pok.), 9-krat stara mati, 6-krat prastara mati, članica Oltarnega društva pri Sv. Vidu, ADZ št. 18, SNPJ št. 129, SZZ št. 25 in Kluba upokojencev na St. Clair Ave. Pogreb je bil iz Grdina-Cosic za-

Iskanje izhoda iz krize

(nadaljevanje s str. 2)

nevtralnost države. Jugoslavija je naša in mednarodna stvarnost. Gre za skupnost enakopravnih narodov, katerih suverenost in pravica do samoodločbe morajo biti v skladu z obstojem te skupnosti, ki mora vsem oskrbeti svobodno življenje ter politični, kulturni, verski, gospodarski in družbeni razvoj.

Demokracija je edina pot, da pride narodna volja do izraza. To pa predpostavlja ukinitve monopolne ene same stranke. Dejanska nevtralnost ustreza sedanjemu mednarodnemu položaju Jugoslavije. Politika neuvrčenosti služi ciljem samo enega bloka (sovjetskega).

Objavljamo gornji izjavi, z namenom, da je slovenska emigrantska javnost obveščena o raznih tokih in idejah med političnimi emigranti, ne da bi pri tem spreminjali stališče, ki ga je Slovenski narodni odbor zavzel v teh vprašanjih v svojih izjavah in poslanicah.

Sm R Svob. Slov.

voda na Lake Shore Blvd. 12. aprila s sv. mašo v cerkvi sv. Vida. K večnemu počitku je bila položena na Vernih duš pokopališču.

Frank Zabnikar

Umrli je Frank Zabnikar, mož Anne, roj. Sipko, oče Dolores Sims, Rosemarie Sulkowski, Anne Zeleznik, Donne Miller in Marthe Arcuri, 6-krat stari oče, brat že pok. Frances Levar iz Los Angelesa, Kalif. Pogreb je bil 17. aprila iz Fortunovega zavoda na 5316 Fleet Ave. v cerkev sv. Jožefa bizantinskega obreda in od tam na pokopališče Holy Spirit.

Mary Jenc

Dne 5. aprila je umrla 97 let stara Mary Jenc, rojena Jurca v Sloveniji, vdova po Josephu, mati Josepha W. ter že pok. Stelle Rugle in Olge Kormendi, 4-krat stara mati, 5-krat prastara mati. Pogreb je bil 10. aprila iz Grdina-Cosic zavoda na Lake Shore Blvd. s sv. mašo v cerkvi sv. Križa. Pokopana je bila na Vernih duš pokopališču.

Louis S. Ivanc

Umrli je 68 let stari Louis S. Ivanc, stric Janice Colbert, Roberta L. Hourya in Kennetha J. Hourya. Privatni pogreb je bil v oskrbi Grdina-Cosic zavoda na Lake Shore Blvd.

MALI OGLASI

FOR RENT

4 rooms, down. Off E. 185 St., in Euclid. 481-2023.

(30-31)

Home For Sale By Owner

Euclid brick bungalow. Well maintained. 4 bdrms. Close to schools. Central air. New windows. Driveway & much more. Call for appt. 731-0575. (28-31)

FOR RENT

Collinwood, off London Rd. 5 rooms, up. 2 bdrms. Carpeting. Clean. \$260 a month plus security. 486-9921.

(29-30)

Hiše barvamo zunaj in znotraj. Tapeciramo. (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIK
Pokličite 423-4444

OBUJENI SPOMINI

(nadaljevanje s str. 5)

ske skrivače in jim pomaga pobegniti v Avstrijo. Ker mu tudi tega niso mogli dokazati, so ga ponovno izpustili. Med tem je Mimo rodila hčerko, ki je po naši materi dobila ime Helena. Danes živi v Clevelandu.

V decembru l. 1945 pa je OZNA celotno našo družino aretirala in nas kot »sovražnike naroda« izgnala na »Madžarsko« v upanju, da nas bodo tam Sovjeti in njihova Rdeča armada zajeli in odpeljali v Sibirijo, kjer naj bi brez sledu izginili. Pa je božja previdnost hotela drugače. Po dolgem štrapacu, trpljenju in lakoti, smo končno dosegli angleško cono v Avstriji. To je posebna zgodba, ki jo bom morda enkrat še opisal.

Pa naj se vrnem k Anžetovim spominom. Poznal sem Šorlijevo družino, ki so imeli mlin na Rupuščici. Precej na osamljenem kraju je bil njihov dom. Najbližji sosedji so bili žagar, ki je onstran Kokre (prav tam se je Rupuščica zlivala v Kokro), bližnjim kmetom žagal hlode v bruna ali deske, in Očanovi, ki so imeli precejšnjo posestvo višje na hribu ob poti proti Predosljam.

Spominjam se dogodka, ko so geštapovci pri Šorlijevih odkrili partizanski bunker in tam ubili nekega partizana in Korberjevo hčerko Francko. Oba sem videl ležati v travi nedaleč od hiše, ki so jo Nemci požgali. Pokopali so ju ob cesti, ki je od žagarjevega mostu vodila proti Rupi. Še sam sem parkrat tja zanesel šopek divjega cvetja in zmolil očenaš za njuni duši.

Spominjam se tudi prvega obešenca, ki so ga Nemci obešili na Blejski cesti, nedaleč od Prahove vile nasproti tovarne »Peko«, ki je izdelovala čevlje. Nesrečnež je bil obdolžen, da je nekje blizu Preddvora ubil nekega nemškega orožnika. Tri dni je visel na žici zadržani okrog vratu. Moder jezik mu je visel čez brado in še danes ga vidim z napisom na prsni, kjer je bilo zapisano, zakaj je bil obešen in kako se bo postopalo z vsemi, ki bodo ubijali člane nemških enot.

Če se ne motim, je bila to prva slovenska žrtev nemških represalij na Gorenjskem. Pozneje so v Begunjah redno streljali talce in so Nemci poskrbeli za objavo imen pobitih. Bral sem razobešene lepake z imeni pobitih, od katerih sem jih veliko poznal. Mnogi od njih so bili verni in zavedni Slovenci, ki s komunizmom niso imeli nič skupnega, pa so postali nedolžne žrtve.

Spominjam se tudi novega kranjskega pokopališča na Planini. Nemci so tam pokopavali svoje padle vojake. Vem, da je bil vsak grob zaznamovan z lesenim križem in z imeni in datumi rojstva in smrti. Po prevzemu oblasti, so komunisti vse križe zruvali in požgali, grobove pa zravnali. Spominjam se, da je pokojni Karel takrat pisal protestno pismo na medna-

rodni rdeči križ in angleški konzulat o skrutitvi grobov, pa se takrat nihče ni za to zanimal, oziroma brigal. Danes njihovi svojci — turisti — obiskujejo Slovenijo in zastonj iščejo grobove svojih domačih.

Še en dogodek mi je trdno ostal v spominu — saj pod levim kolenom še vedno nosim brazgotino rane, ki sem jo dobil ob eksplozije bombe, ki je nekemu partizanskemu terencu predčasno eksplodirala pred Rangusovo trgovino z zlatnino in bencinsko črpalko, ki je stala pred njo.

To je bilo nekaj korakov od hotela Stara pošta, kjer sem pod balkonom vedril. Padal je namreč dež, jaz pa sem bil brez dežnika. Mimo se je na kolesu pripeljal »Grofiček«, meni in vsem znan mojster za polaganje keramičnih ploščic v kopalnicah in za gradnjo peči. Ko znanca sva se še pozdravila. Trenutek potem pa se je zaobliskalo in grozno počilo. Steklo v izložbenih oknih je zazvenketalo in letelo na pločnik. Raz streh je padala strešna opeka in slišal sem krikeljudi — k sreči jih ni bilo veliko na cesti — ki so v strahu prepašeni bežali na vse strani. Ne daleč od mene je priletel obroč enega od koles.

Vse se je zgodilo v trenutku. Ko se je dim nekoliko dvignil, sem stekel proti mestu eksplozije. Na cesti sem videl le prsni koš in mlako krvi in nič drugega. Vse se je razletelo. Več ljudi se je zbralo na kraju eksplozije in me je nekdo od njih opozoril na mojo strgano hlačnico in kri. Šele tedaj sem opazil, da je bila leva hlačnica popolnoma raztrgana in čevljev poln krvi, na zunanji strani noge pod kolenom pa je zevala velika rana in samo na koži se je držal velik kos mesa. Namestil sem ga nazaj na odprtino in rano z robcem obvezal. Poznal sem zdravnika, ki je ordiniral v Rantovi hiši nasproti gostilne Pri Jahaču. Tja sem se napotil, kjer mi je zdravnik rano očistil in zašil in dal injekcijo.

Šele drugi dan sem pričel čutiti bolečine in dva tedna nisem mogel stopiti na nogo. Pozneje se je ugotavljalo, da je »Grofiček« v svoji taški za orodje nosil tempirano bombo, pri Jahaču pa se je ob kozarcu vina predolgo zadržal in mu je bomba eksplodirala, predno jo je prinesel na določen kraj. Menda je bila namenjena za Narodni dom, kjer so Nemci v kinodvorani redno predvajali svoje propagandne filme.

Spominjam se tudi mojega sošolca Jožeta Bizjaka iz Huj, ki so ga geštapovci v nekdanjem župnišču za kranjsko cerkvijo hudo pretepli, potem pa ga hoteli odpeljati v Begunje. Zvezan se jim je pri avtomobilu iztrgal in bežal proti Škrbčevemu mostu. Geštapovci so streljali za njim in ga ranili. Ker je uvidel, da jim ne bo ušel, se je vrgel čez most. Most

Začetki in rast slovenske verske skupnosti v Avstraliji

du in v Adenu. Potem je ladja zaplula na globoke vode oceana in 30. aprila srečno priplula do pete celine.

V pristanišču Fremantle (W.A.) nas je res iznenadil s svojim obiskom dr. Jure Koce ter nam ponoči razkazal čudovito razsvetljeno mesto Perth. Štiri dni preostale vožnje je hitro minilo in ladja je pristala v melbournskem pristanišču.

Bilo je nepozabno jutro cvetne nedelje, 3. aprila 1966, ko smo se srečale s p. Bazilijem in rojaki, ki so nas prišli čakati. Otroci v narodnih nošah in s šopki za nas, vožnja po melbournskih ulicah in končno cilj našega potovanja — Kew. Tu smo se najprej za srečno potovanje in vsa lepa doživetja skupaj z verniki zahvalile Bogu pri sveti maši, ki je bila na prostem pri lurški votlini za Baragovim domom.

Po bogoslužju smo z večino udeležencev krenile proti nekaj minut oddaljenemu Slomškovega domu, ki ga je za nas pripravil p. Bazilij. Gospa Angela Škofic je z otroki Slomškove šole imela lep spored, tudi orkester Bled nam je zagrabil nekaj prijetnih domačih melodij. Sledil je blagoslov sestrskih hiše, nato pa srečanje z rojaki ob domači zakuski.

Veliki teden je potekal v čiščenju in pripravah za prve velikonočne praznike v Avstraliji, potem pa smo se sestre uvajale v nove službe in naloge. Kar hitro je bilo treba prevzeti Slomškovo šolo, ker je učiteljica Anica Srnc, zelo priljubljena pri vseh, v Evropi nadaljevala študije. Kot organistinja, pa četudi samouk, sem prevzela tudi cerkveni pevski zbor.

Nekaj mesecev po prihodu smo sprejele v varstvo prve otroke (Slomšek Child Minding Center) in njih število se je iz dneva v dan večalo. Dovoljenje smo imele za 26 otrok. Oblasti so nam šle v začetnih težavah zelo na roko. Upoštevale so neznanje jezika in z razumevanjem spremljale naš trud in skrb za izboljšanje inventarja ter prostorov, določenih za otroke, zlasti za dojenčke. (Nadzornica Zdravstvenega oddelka mi je ob priliki omenila, da velja delo slovenskih sester na polju varstva otrok za eno najboljših v Melbournu. Op. ur.)

Ko smo premostile prve največje težave, je osemdesetletno m. Romano zadela kap. Deloma si je opomogla, vendar je bila odvisna od tuje pomoči. Iz Evrope sta 1967. leta prišli

na pomoč s. Ksaverija Jerebica in s. Monika Antolin, kar je bilo že z ozirom na bolno m. Romano neobhodno potrebno.

S. Ksaverija je prevzela vodstvo v skupnosti, bila je prva s. prednica. Sestra Monika je skrbela za lačne želodčke. Pri otrocih so bile po predpisih potrebne tri sestre: s. Hilarija, s. Pavla in s. Silvestra. Poleg dela pri otrocih je s. Hilarija bila tudi zakristanka. Kasneje po njenem odhodu je službo prevzela s. Pavla, zdaj jo ima s. Maksimilijana. Sestra Ema se je po odhodu gospe Kregarjeve preselila v Baragov dom ter prevzela novo vlogo: delo kuharice v hostelu slovenskega verskega središča, kjer deluje še danes.

Na praznik Brezmadežne 1967 si je m. Romana pri padcu zlomila kolk. Morala je v bolnišnico, od koder se ni več vrnila. Dne 15. januarja 1968 je mirno v Gospodu zaspala. Sestre in tukajšnji rojaki so jo ohranili v blagem spominu. Naj počiva v božjem miru! (Če Bog da, bo m. Romani v zahvalo za njeno pripravljenost priti s sestrami med nas poimenovan naš dom počitka: Dom počitka matere Romane. Op. ur.)

Odslej je življenje sester potekalo kar mirno. Otroci v varstvu so dali vsem veliko skrb, pa tudi prisrčnih uric veselja. Poleg dela doma in v verskem središču so se sestre zlasti posvetile obisku bolnikov.

Dne 28. aprila 1971 je povečala sestrsko skupnost s. Maksimilijana Kavčič, rodna sestra s. Pavle, in nekoliko razbremenila že utrujeno sestro pri delu z večjimi otroki. Žal so razne bolezni in starost bile vzrok, da so bile sestre leta 1981 primorane opustiti zahtevno delo varstva otrok.

Leta 1972 je s. Ksaverija z novodošlo s. Mirjam Horvat prevzela delo pri sydneyškem slovenskem verskem središču sv. Rafaela v Merrylandsu. Ko se je v oktobru 1974 sestram v Avstraliji pridružila še s. Marija Goreti Kadiš, je bila že naslednje leto dodeljena sydneyški sestrski skupnosti. Tam je ostala do junija 1980, ko se je vrnila v domovino. Zato pa je v avgustu istega leta prišla v Sydney s. Hilarija, ki je bila tam že prej nad eno leto in pol v pomoč. Kasneje je vrsto let vztrajala tudi sama in tam še vedno neumorno deluje, zdaj skupno s s. Francko Žizek, ki je leta 1988 prispela iz doma-

(dalje na str. 7)

Grdina—Cosic Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300
1053 E. 62. cesta 431-2088

V družinski lasti že 86 let

»Mladina« o neredih na Kosovu

V najnovjši (7. aprila 1989) številki ljubljanske »Mladine« je bilo poročilo o obsežnosti spopadov na Kosovu 27. in 28. marca, še posebej pa o krutosti miličnikov, ki so streljali na demonstrante. Uradna verzija 24 mrtvih je po dopisniku »Mladine« Ottu Grumu, ki se nahaja na Kosovem, je smešno nizka. Grum meni, da je bilo ubitih najmanj 200 Albancev. Članek je dolg, vendar vreden, da ga bralci čitajo do kraja. Podnaslov članka: »Največ ubitih je bilo v Prištini, T. Mitrovici in v vasi Žur. Njihova starost je bila med 12 in 25 leti, policija pa je ubijala celo otroke.«

Umori, demonstracije, streljanje, ulični boji, barikade, množične aretacije, vojno stanje, policijska ura, spet umori — to je podoba Kosova v zadnjem tednu marca po »svečani razglasitvi« (močne črke v tem članku so v originalu, op. ur. A.D.) nove srbske ustave. Po »Uradni verziji« je v »kontra-revolucionarnih demonstracijah« in pri »poskusu albanske vstaje« sodelovalo več kot stodeset tisoč državljanov Kosova, v uličnih bojih v petnajstih mestih in vaseh pokrajine je bilo ubitih štirindvajset ljudi (dva miličnika in dvaindvajset demonstrantov (največ v Uroševcu — sto štiriinšestdeset).

Po »uradni verziji« so miličniki strelno orožje uporabili zgolj v samoobrambi, niso uporabljali dum-dum nabojev in nikakor niso prekoračili svojih pooblastil. »Uradna verzija« nas obvešča tudi o tem, da policijska ura traja od osmih zvečer do petih zjutraj, da je v mestih prepovedano gibanje v skupini več kot treh oseb, da so šole in fakultete zaprte, da pomeni vsakršno nasprotovanje »uradnim orga-

nom« »kontrarevolucionarno dejavnost«. Kosovo živi in diha v vojnem stanju!

Najhujši oboroženi obračuni so se odvijali 27. in 28. marca v Prištini, Podujevu, Titovi Mitrovici, Suvi Reki, Gnjilanu, Orahovcu, Dečanih, Dušanovu in Žuru (vas, ki je šest kilometrov oddaljena od jugoslovansko-albanske meje). Zelo težko je ugotoviti, kako so potekali »ulični boji« v kosovskih naseljih, vendar je po do sedaj znanih podatkih mogoče sklepati, da so demonstranti prvič uporabili orožje v Podujevu (27. marca približno okoli 13. ure), kjer so ubili Jetulaha Kaqija (komandirja milice občine Podujevo, ki ima 25.000 prebivalcev in 4.500 zaposlenih), da je do bolj množičnega oboroženega odpora prišlo šele naslednji dan (28. marca) v Orahovcu, Suvi Reki, Dušanovu, Žuru in da so bili največkrat miličniki tisti, ki so streljali neposredno v demonstrante, ne glede na to, da je bila večina izmed njih »oborožena« samo s kamenjem in čebulo proti solzivu.

Očitno je 27. marca razvoj dogodkov v Podujevu milico

resnično presenetil, saj je demonstrantom uspelo »osvojiti« (zanimivo je, da so »podujevsko fronto« branili predvsem starejši ljudje, nekateri med njimi pa so uporabili celo minarete džamij, da so lahko streljali na helikopterje; enega so zadeli in onesposobili) in »obdržati oblast v njem« polne tri ure.

Šele po intervenciji »specialcev« (uporabili so bojna vozila in miličniške tanke) so po sedemurnem obračunu klonili pred milico. Hkrati je v Prištini prišlo do demonstracij v naselju Vranjevac (najrevnejši mestni pedel, imenovan **Kosovski Bangladeš**), v Titovi Mitrovici pa je več kot deset tisoč ljudi s kamenjem (kasneje je prišlo do uporabe orožja, in sicer šele potem, ko so milični-

Slovenska verska skupnost v Avstraliji

(nadaljevanje s str. 6)

vine v našo sestrsko družino.

Sestri Emi v pomoč v kuhinji Baragovega doma je bila nekaj mesecev s. **Marjeta Domanjko**. Prišla je v februarju 1977, pa se je zaradi prehudega domotožja še isto leto vrnila v Slovenijo. Enako je odšla domov tudi s. **Majda Kadivnik**, ki je prišla v Avstralijo kot redovna novinka v juliju 1977 ter živela med sestrami v Kew.

Vesel dogodek za družino slovenskih sester v Avstraliji je bil, ko so v letih 1981 in 1982 sprejele dve kandidatinji, prvi v Avstraliji rojeni iz slovenskih družin. Ivanka **Kropič** je bila rojena v Wollongongu, NSW, Zalika **Svenšek** pa v Newcastleu, NSW. Po končanem noviciatu v Sloveniji se je prva kot s. **Petra** vrnila v Baragov dom, kjer pomaga s. Emi in nadaljuje svoje študije, s. **Zalika** pa bi rada pred vrnitvijo v Ljubljani končala katehetski tečaj in orglarsko šolo. Obema želimo vztrajnosti na začetni poti.

Delo slovenskih sester v Avstraliji je včasih morda bolj skritega značaja, pa vendar vselej koristno za našo izseljensko skupnost. S svojimi močmi in sposobnostmi skušamo zlasti z molitvijo podpirati delo patrov, ki so sestram od vsega početka v veliko duhovno in materialno oporo. Bog naj blagoslovlja naše skupno delo za Boga in duše!

Tako sestra Silvestra. Pristrčna ji hvala za prijetno predstavitev sestrskih začetkov in dela med Slovenci v Avstraliji.

Vaše delo, drage sestre, je nadvse dragoceno za življenje slovenstva v Avstraliji — tako v preteklosti, kakor sedanosti in tudi v bodočnosti. Seveda prihajajo leta, ko človek peša, toda obe vaši skupnosti sta se v zadnjem času pomladili in iz obeh je čutili moč življenja. Sestram naj izrečem skromno zahvalo za vse neprecenljivo delo, ki že toliko let poživlja in ohranja slovensko zgodbo na avstralski ceini.

L. P.

(nadaljevanje in konec prihodnji tork)

P. Ciril Božič
»Misli« (dec. 1988)

ki prvi začeli streljati na demonstrante; v tem obračunu je bil ubit miličnik Mirosljub Tanasković) protestiralo proti sprejetju srbske ustave.

V popoldanskih urah (očitno pod vtisom tistega, kar se je zgodilo v Podujevu), so miličniki začeli z oboroženo intervencijo v Prištini in Titovi Mitrovici, da bi tako zadušili demonstracije.

Naslednji dan se je »fronta« razširila na vso Kosovo, najhujši boji pa so se odvijali v vaseh Suve Reke in Prizrena (Dušanovo, Žur itd.), kjer je prišlo do zažiganja in prevračanja oklepnih vozil milice. Dvodnevna vojna se je končala z vzpostavitvijo popolnega vojaško-policijskega nadzora nad vsemi mesti in vasi. »Premirje« traja že skoraj teden dni.

Koliko je bilo v resnici ubitih in ranjenih v izgrelih

Gotovo je najvažnejše dejstvo število ljudi, ki so bili ubiti v teh spopadih med miličniki in demonstranti. Uradne številke — 24 žrtev nereda — gotovo ne ustrezajo resnici. Glede na to, kar smo lahko izvedeli v prištinski mrtvašnici (ki je del bolnišničnega kompleksa), so tam našli približno **180 trupel** (znašli so se celo v položaju, ko ni bilo dovolj »hladilnic« za vse mrtve, tako da so trupla polagali kar na tla mrtvašnice), in ker vemo, da so nekatere ubite imeli tudi po domovih, lahko pridemo do številke več kot 200 žrtev kosovskega krvavega tedna!

Največ ljudi je bilo ubitih v Prištini, Titovi Mitrovici in v vasi Žur. Starostna meja žrtev se giblje (najpogosteje) med 12 in 25 let, najti pa je celo primere (v Prištini in v vasi Dušanovo), da so pod krogli miličnikov padali tudi sedem do osemletni otroci!

Prav tako je mogoče zagotovo povedati, da so miličniki uporabljali **dum-dum** naboje

(izjave zdravnikov v vozilih prve pomoči), kajti na desetine demonstrantov je bilo zelo hudo ranjenih in bodo ostali vse življenje invalidi. Pred prištinsko mrtvašnico je bilo v sredo (29. marca) vse polno ljudi, ki so prišli, da bi odpeljali trupla svojih sorodnikov, vendar so svoje mrtve dobili šele, ko so podpisali mrliški list, na katerem je pisalo, da je človek umrl naravne smrti.

Starejši vedo povedati, da so se podobne stvari dogajale v Rankovićevih časih, ko so zdravnike in družinske člane prisilili, da so podpisali izjave, da so žrtve UDB-e v resnici umrle zaradi bolezni. Za kakšno »bolezni« gre, govori dejstvo, da so v truplu ubitega Mehmeta Ejupija (iz vasi Siki-raqo pri Podujevu) našli nič manj kot sedemnajst krogel kalibra 7.62 avtomatske puške, ki so jo uporabili miličniki.

Ranjeni demonstranti so zasedli prostore prištinskih bolnišnic (seveda vse, kar se dogaja za zidovi bolnišnice, budno spremljajo organi državne varnosti), tisti pa, ki so bili lažje ranjeni, so iz bolnišnice pobegnili, da bi se tako rešili pred zaporom.

Kar se tiče števila ubitih miličnikov, kaže, da »uradna verzija« ustreza resnici. Vsi »specialci« sedaj nosijo zaščitne »panoir« telovnike (pravzaprav jih imajo že od prvega dne, 27. marca, torej od dne, ko sta bila ubita Kuqija in Tanasković; ta dva namreč nista imela telovnikov, drugače bi gotovo ostala živa), njihovo število pa ves čas narašča — še posebej po prihodu »rezervistov« iz Niša, Kragujevca, Šabca, Čačka, Valjeva, Kraljeva in Zaječara (to je bilo moč razbrati po registrskih tablicah avtobusov, ki so pripekljali nove »lastovke« na prištinsko »modro nebo«).

Toda število ranjenih miličnikov (dalje na str. 8)

